

*Az első visszaemlékezésem 1956. október 23-ra. 2022. október 22. Zuglói Polgári Szövetség felkérésére elmondott emlékezésem:  
Budapest XIV. ker. Bosnyák tér.*

*Tisztel Emlékezők! Szeretve tisztelt 56-os Bajtársaim!*

### ***MERT ÉN OTT VOLTAM.!***

***Minden percére emlékszem. Azért olvasom fel VISSZAEMLEKEZÉSEM, mert egyetlen pillanatát sem akarom és tudom soha feledni.***

***66 évvel a forradalom után egyre kevesebben vagyunk, akik élő szemtanúi e kornak. Ránk, akiknek ezek az évtizedek nem egyedül a történelemkönyvekben léteznek, hanem még emlékeinkben, saját tapasztalásunkban is, jelentős feladat hárul. Meg kell ismertetnünk fiataljainkkal történelmünk e korszakát Nekik is tudniuk kell, hogy a pesti srácok és lányok önfeláldozó hősiességről tettek tanúbizonyságot. Szinte fegyverek nélkül, közös szívdobbanással, hatalmas elszántsággal, a legnagyobb túlerővel szemben is képesek voltak fellépni a szabadságunkért.***

***Szeretném Önökkel megosztani azt a történetet, amely egész életem meghatározó és megrázó élménye volt.***

### ***„EGY KÖNNYCSEPP SZOMORÚSÁGA”***

***Szalagavató bál volt. Sorakozunk a bordásfal előtt Kati barátnőmmel. Rajta rózsaszín, rajtam világoskék vászonruha. Szabott alja lágyan hullik alá, térdemet takarja, felső részén remek mívű csipkeutánzatú hímzés virít, állógallérral. Leülni nem lehet, összegyűrődne az új ruha. A „Kék Duna” keringő lány simogató dallama alig ér el a fülemig, a „majomsziget” közepéről kilép P. Jancsi, hűséges táncpartnerem. Övé minden diákból első keringője. Meghajlik előttem. Szőke szálkás haját, ami a szemébe hullik, kissé hátracsapja: „Szabad lesz kislány?” S már repülünk a fényes parkettán, szállunk a gondtalan boldog ifjúságba...***

***1956 őszén budapesti Varga Katalin Ápolónőképzőben tanultam, ahol szigorú rend uralkodott.***

***Azon az októberi estén, s utána lévő napokban nem jutottam vissza a Képzőbe.***

***Megpróbáltam a Békési utca felől eljutni a Makarenko – ma már régi nevén ismert Horánszky – utcáig, de már a Körút sarkánál elakadtam.***

***Szírénázva száguldoztak a mentőautók. A tömeg zúgott, körbefogta a mentőautókat a Békési utca és Gutenberg tér között:” Ne engedjük tovább, ávósok ülnek benne, fegyvert visznek a Rádióhoz!”A kocsi falát ütlegelő dühös emberektől ennyi jutott el hozzám.***

***Fegyverropogás, zaj, zsidaj.: eddig ismeretlen hangok ütötték meg fületem. Az esti sötétségben pislogó fények alatt kétségbeejtő bizonytalanság uralkodott.***

***Be kell jutnom a Balassa János kórházba, ahol a kötelező iskolai gyakorlatom-töltöttem.***

***1956. október 23-át írtunk.***

***Mária nővér volt az ügyeletes műtősnő. Este 10 óra körül jártunk az időben.***

***A Vass utca felőli kórház kapuját zárva találtam. Rohantam vissza, talán a Szentkirályi utca oldalán bejutok a kórházba. Araszolva haladtam tovább. Tüzes sívítások, recsegő-ropogó hangok körülöttem. Valaki berántott egy kapualjba.***

***„Hé kislány, vagy hasalj le, vagy ne menj tovább! Ezek nem viccelnek! Kaszálnak fej és derékmagasságban! A dum-dum golyó belül robban, széttép miszlikre mindent!”***

***„Nekem be kell jutni a kórházba! Csendes ügyeletre kevés ember van mindig beosztva.***

***Elkél a segítség!”***

***„Várjunk egy kis szünetet!”***

*Hason csúszva, védekezve a golyózáportól végre beugrottam a kórház kapuján.  
 „A Jóisten küldött” – bólintott bemosakodás közben Mária nővér. „Nincs asszisztens, nincs csak egy műtősfő, orvos szintén. Várjuk a többieket. Hasznosítsd magad!”  
 Bizony már a műtőfolyosó megtelt fej és hasi sérültekkel. Feküdtek, ki a kerek hordágyon, ki a földre letett vászon fekhelyen. Várták a Megváltó segítségét!  
 A műtőajtó mellett közvetlenül a földön, az egyik hordágy alatt tócsában állt a vér, lassan szivárgott felém. A fiatal magyar vér.  
 „Hamar, hamar vigyük a műtőbe!”  
 „A hasi sérülteket azonnal operáljuk, fejsérültekhez várjuk az ideggyógyászt!  
 Mind a két műtő indul!” Pattogtak az elosztó orvos szavai.  
 Egyszer csak ismerős arc tűnt fel a folyosón.  
 Szálkás szőke haja, most nem a tánc hevületétől vizes, arca viasz fehér, homlokáról a jéghideg verejték szemébe gördül. Nem sír, de én igen.  
 „Jancsikám!”- törölgetem szép sima homlokát – „Megyünk táncolni kislány!”  
 „Repülünk!” „Jövök asszisztálni. Segítsünk rajta! Régi jó barátom, táncpartnerem volt a mezőtúri Teleki Blanka Leánygimnáziumban. Alig egy éve hagytuk el az Alma Matert. Visszük a hordágyat. Lépteim előtt hull a piros vér. Feltesszük a műtőasztalra, hosszú kisportolt testét. Ekkor már... Az én táncos társamnak az égiek muzsikálják a „Kék Duna” keringőt.*

VÉGEZETÜL MIT ÜZENEK ÉN, AZ IFJUSÁGNAK, aki AZ 56-OS FORRADALOM, TÖBB MINT 6 ÉVTIZEDÉT MEGÉLTEM.

„Az a 12 nap életem meghatározója lett.  
 Másként emlékezem én, mert átéltem, másként emlékezik az, aki csak hallott róla, másként adja elő emlékképeit, aki átveszi és magának tudja be elhunyt bajtársainak tettét. De sokan vannak, akik nem akarnak emlékezni, megváltozott hitük, érdekeik alapján.  
 Szerencsére még sok helyen olvashatunk megrázó emlékezéseket, igazakat, valódiakat a túlélőktől, az igazi résztvevőktől. A forradalmat, bár vérbe fojtották, nem tűnt el nyomtalanul. Üzenete a mai napig itt él közöttünk, annak ellenére, hogy az életüket a magyar szabadságért feláldozó hősöket jeltelen sírba, arccal föld felé fordítva, összekötözve temették el. A megfélemlítés és megtorlás nem volt képes legyőzni, sárba tiporni 1956 szellemiségét. Sajnos sokan voltak, akiket meghurcoltak, megaláztak a forradalomban való cselekedeteikért, s nem élhették meg az igazságuk elismerését. Hajtsunk most előttük is fejet.  
 Cséri Lili az Elhallgatott éveink című munkájában torokszorító olvasni, ahogy ő maga írja: "...az ember becsülete hosszabb lehet az életénél, mert az embert halála után visszahozni nem lehet, de a becsületét igen. "  
 Ehhez szeretnék most hozzájárulni, e gondolatok közreadásával az igazi 56-osok, a saját becsületünk védelmében is.  
 Mit mondjak utódaimnak a megélt múltamról?  
**Önmérsékletet javaslok mindenkinek, mely képes megbocsájtani egyik oldalon, de képes felfogni végre és megérteni a szenvedéseket, AMIT MÁR KI NEM TÖRÜLHET SENKI, a másik oldalon.**

**Ezen az úton csak a gyűlölet nélküli emlékezés és nem a felejtés lehet méltó útítársunk.**

**NEM TISZTA EMBER AZ, AKI NEM AKAR EMLÉKEZNI!”**

Ne feledjük Wass Albert bölcs gondolatát:

„A szabadság nem koldusok tarisznájába való alamizsna. Meghalni érte dicsőség, az igaz, azonban nem elég még ahhoz, hogy szabaddá tegye az életben maradottakat, ha azok nem vállalják, a rájuk eső részt. Mert a szabadságot, magyarok, ki lehet vívni valahogy azzal, ha sokan meghalnak érte, de megőrizni csak akkor lehet, ha minden ember, aki életben maradt, élni is tud ám érette, napról-napra, kemény munkával és tiszta becsülettel. Mindössze hőseinek halála árán, ingyen kegyelemből, még nem nyert szabadságot magának nép ezen a földön, s nem is fog soha”

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Budapest, 2022. október 22.

D. Szűcs Lászlóné  
Horváth Erzsébet.